

Lietuvos bibliotekų statistika: 2022 metų veiklų kiekybinė analizė

Eglė Dikavičienė

Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos
Informacijos valdymo departamentas
Martynas Mažvydas National Library of Lithuania
Information Management Department
egle.dikaviciene@lnb.lt

Santrauka. Neginčijamą šalies bibliotekų teikiamą naudą visuomenei bene labiausiai pagrindžia bibliotekų veiklų statistiniai rodikliai. Kita vertus, šie rodikliai geriausiai atskleidžia ir valdžios institucijų sprendimų (pavyzdžiui, įstaigų reorganizacijos arba likvidavimo) poveikį bibliotekų paslaugoms: dokumentų fondo komplektavimui, vartotojų ir personalo paslaugoms, darbo sąlygų gerinimui ir kitoms. Tad straipsnyje apžvelgiami ir palyginami (2022 m. ir ankstesnių metų) statistiniai rodikliai, susiję su visu 2022 m. Lietuvos bibliotekų tinklu, dokumentų fondo pasiskirstymu, registruotų vartotojų skaičiumi, apsilankymais bibliotekose ir dokumentų išduotimi, skaitomumu, vartotojams bei darbuotojams skirtomis darbo vietomis. Analizė atskleidė, kad 2022 m., kaip ir ankstesniais metais, bibliotekų skaičius mažėja, ir tai atsiliepė gyventojų prieinamumui prie bibliotekų paslaugų. Pasibaigus pandemijai dvigubai išaugo (palyginti su 2021 m.) fizinių, tačiau sumažėjo virtualių apsilankymų skaičius šalies bibliotekose. Prie fizinių apsilankymų rodiklių išaugimo žymiai prisidėjo Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka, kurioje apsilankiusių gyventojų skaičius sudarė beveik 30 proc. visų kultūros sektoriaus įstaigų bibliotekų lankytojų.

Reikšminiai žodžiai: Lietuvos bibliotekos, bibliotekų veikla, statistiniai rodikliai, kiekybinė analizė.

Statistics on Lithuanian Libraries: A Quantitative Analysis of Activities Implemented in 2022

Abstract. Statistics on library activities are perhaps the best indicators of the benefits of the libraries to society. On the other hand, those indicators also serve as the best criteria of the impact of decisions taken by public authorities (e.g., reorganization or liquidation of institutions) regarding library services: the formation of holdings, services tailored to readers and staff members, improvement of working conditions, etc. The article reviews and compares statistical indicators of 2022 and previous years related to the entire Lithuanian library network, the distribution of holdings, the number of registered readers, visits to libraries and the number of publications issued, the readership, and the number of workplaces available for readers and staff members. The analysis has showed that in 2022, as in previous years, the number of libraries has been decreasing, which, in turn, has an impact on public access to library services. In the aftermath of the pandemic, the number of physical visits to the libraries has doubled (compared to 2021), whereas the number of virtual visits has decreased. The Martynas Mažvydas National Library of Lithuania has contributed significantly to the increase in physical visits, accounting for almost 30% of the total number of visitors in the cultural sector in Lithuania.

Keywords: Lithuanian libraries, library activity, statistical indicators, quantitative analysis.

Įvadas

1930 m. birželio 24 d. Ministrų Kabinetas priėmė Valstybės statistikos įstatymą¹, paskatinusį rinkti statistinius duomenis. Nuo tada Lietuvoje pradėjo vystytis Lietuvos bibliotekų statistikos sistema. Ji apima įvairių tipų bibliotekas, esančias visoje šalies teritorijoje. Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos ir Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos (LNB) vadovų žodiniu susitarimu nuo 1996 m. Lietuvos bibliotekų statistikos duomenų kaupimą (už kurį iki tol buvo atsakinga Kultūros ministerija) perėmė LNB. Vėliau ši LNB funkcija įtvirtinta Lietuvos bibliotekų įstatymo (2004 m.) 8 straipsnio 5 dalies 14 pastraipa² ir LNB nuostatų (2006 m.) II skyriaus 10.4.5 pastraipa. Joje teigiama, kad LNB:

*vykdo Lietuvos bibliotekų veiklos statistikos duomenų bazės valdytojo ir tvarkytojo funkcijas, koordinuoja statistinių duomenų surinkimą*³.

Kasmet parengta informacija skelbiama Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos tinklalapyje⁴, duomenys teikiami Valstybės duomenų agentūrai (buvęs Lietuvos statistikos departamentas)⁵, *IFLA Library Map of the World*⁶ ir kitoms institucijoms.

LNB svetainėje galima rasti Informacijos valdymo departamento Bibliotekininkystės metodikos ir tyrimų skyriaus parengtus suvestinius šalies bibliotekų veiklos statistinius duomenis⁷. 2022 m. veiklos ataskaitas pateikė 2152 bibliotekos. Apskričių ir savivaldybių viešosios bibliotekos sudarė daugiau nei 55 proc. visų ataskaitas teikusių bibliotekų, o 43 proc. – švietimo ir mokslo įstaigų bibliotekų ataskaitos⁸.

2022 m. šalies bibliotekų tinklą sudarė:

- kultūros institucijų bibliotekos: LNB, Lietuvos audiosensorinė (buvusi aklųjų), 5 apskričių viešosios, 60 savivaldybių viešųjų bibliotekų ir 1123 jų filialai (padaliniai), 16 muziejų ir 1 kitų kultūros įstaigų biblioteka;
- 15 specialiųjų bibliotekų: Lietuvos banko, 6 pavaldžios Krašto apsaugos ministerijai, Lietuvos medicinos biblioteka ir 4 sveikatos priežiūros įstaigų, 2 techninės, 1 žemės ūkio biblioteka;
- 930 švietimo ir mokslo institucijų bibliotekų: Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių, 3 mokslo institutų bibliotekos, 34 aukštųjų mokyklų: 16 universitetų (11 valstybinių ir 5 nevalstybinių), 18 kolegijų (12 valstybinių ir 6 nevalstybinių), 53 profesinių mokyklų, 839 švietimo įstaigų: 774 savivaldybių, valstybinių ir nevalstybinių bendrojo ugdymo mokyklų bibliotekos (160 progimnazijų, 364 gimnazijų, 176 pagrindinių ir 74 pradinė mokyklų), 56 neformaliojo vaikų švietimo įstaigų (dailės, meno, muzikos), 5 pedagogų švietimo centrų, 3 švietimo pagalbos tarnybų bei 1 vaikų globos namų biblioteka.

¹ Valstybės statistikos įstatymas. *Vyriausybės žinios*, 1930, Nr. 332-2272, p. 2–3.

² Lietuvos Respublikos bibliotekų įstatymo pakeitimo įstatymas. *Lietuvos Respublikos Seimas*, 2004 m. liepos 15 d., Nr. IX-2378. Prieiga per internetą: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.238641> [žiūrėta 2024-03-19].

³ Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos nuostatai. *Lietuvos Respublikos kultūros ministerija*, 2020 m. lapkričio 25 d., Nr. IV-1408 redakcija, p. 3. Prieiga per internetą: https://www.lnb.lt/media/public/apie-nb/administracine-informacija/nuostatai/bibliotekos_nuostatai.pdf [žiūrėta 2024-03-19].

⁴ Bibliotekų statistika. *Lietuvos Respublikos kultūros ministerija*. Prieiga per internetą: <https://lrkm.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/bibliotekos> [žiūrėta 2024-03-19].

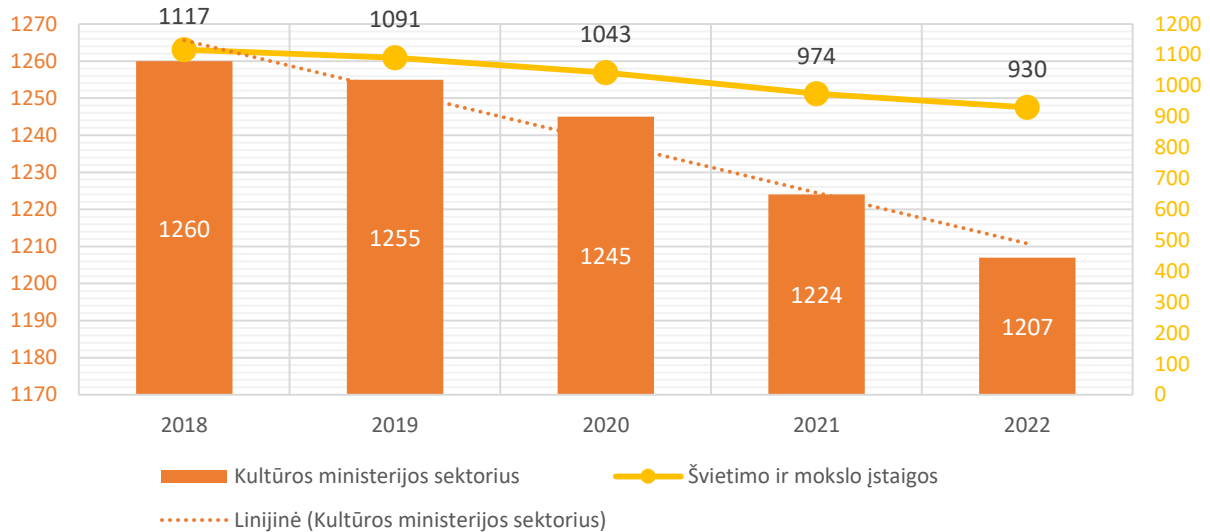
⁵ Žr. Visi rodikliai > Rodiklių duomenų bazė > Gyventojai ir socialinė statistika > Kultūra, spauda, sportas > Kultūra > Bibliotekos. *Oficialiosios statistikos portalas*. Prieiga per internetą: <https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize/> [žiūrėta 2024-03-19].

⁶ *IFLA Library Map of the World*: Prieiga per internetą: <https://librarymap.ifla.org/map/Metric/Number-of-libraries/LibraryType/National-Libraries,Academic-Libraries,Public-Libraries,Community-Libraries,School-Libraries,Other-Libraries/Country/Lithuania/Weight/Totals-by-Country> [žiūrėta 2024-03-19].

⁷ Žr. Bibliotekų statistika > Bibliotekų statistiniai duomenys. *Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka*. Prieiga per internetą: <https://www.lnb.lt/mokslas/tyrimai-ir-tyrimu-rezultatai/mokslo-leidiniai/biblioteku-statistika#> [žiūrėta 2024-03-19].

⁸ Žr. Bendroji 2022 metų bibliotekų ataskaita. *Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka*. Prieiga per internetą: <https://www.lnb.lt/media/public/bibliotekininkui/statistika/statistika2022.pdf> [žiūrėta 2024-03-19].

2022 m. Lietuvos bibliotekų tinklas, palyginti su 2021 m.⁹, sumažėjo 62 bibliotekomis, daugiausia dėl bendrojo ugdymo mokyklų reorganizavimo arba likvidavimo. Žvelgiant retrospektyviai, nuo 2018 m. iki 2022 m. kultūros sektoriaus bibliotekų tinklas sumažėjo 4,2 proc., arba 63-imis bibliotekomis, švietimo ir mokslo institucijų – 16,74 proc., arba 187-iomis bibliotekomis (taip pat žr. 1 diagramą).

1 diagrama. Šalies bibliotekų tinklo pokyčiai 2018–2022 m.

Šaltiniai: *Lietuvos bibliotekų 2018 m. statistika* / parengė E. Dikavičienė. Vilnius: Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka, 2020, p. 9, prieiga per internetą: <https://osp.stat.gov.lt/services-portlet/pub-edition-file?id=34740> [žiūrėta 2024-03-19]; *Lietuvos bibliotekų 2019 m. statistika* / parengė E. Dikavičienė. Vilnius: Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka, 2021, p. 8, prieiga per internetą: https://3erdve-my.sharepoint.com/:b/g/personal/e-leidiniai_lnb_lt/EZl7oijxpEpKrGOjQIGXbwYBRpx5asqKZCDArVmhh9TERQ?e=tzIDCC [žiūrėta 2024-03-19]; *Lietuvos bibliotekų 2020 m. statistika* / parengė E. Dikavičienė. Vilnius: Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka, 2022, p. 8, prieiga per internetą: https://3erdve-my.sharepoint.com/:b/g/personal/e-leidiniai_lnb_lt/EfLiu1h2sGxNhTYSRAH7bjgBFf8pbT6KRi_LIjxtNJ3nvA?e=QntsQR [žiūrėta 2024-03-19]; *2021 metų Lietuvos bibliotekų statistika* / parengė E. Dikavičienė. Vilnius: Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka, 2023, p. 5, prieiga per internetą: <https://osp.stat.gov.lt/services-portlet/pub-edition-file?id=42060> [žiūrėta 2023-10-11]; *2022 m. Lietuvos bibliotekų statistika* / parengė E. Dikavičienė. Vilnius: Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka, 2023, p. 10, prieiga per internetą: <https://osp.stat.gov.lt/services-portlet/pub-edition-file?id=42580> [žiūrėta 2024-03-19].

Tad šio straipsnio tikslas yra dvejopas. Pirma, remiantis 2022 m. Lietuvos bibliotekų statistiniais duomenimis, apžvelgti su visu šalies bibliotekų tinklu, dokumentų fondo pasiskirstymu, registruotų vartotojų skaičiumi, apsilankymais bibliotekose ir dokumentų išduotimi, skaitomumu, vartotojams bei darbuotojams skirtomis darbo vietomis susijusius statistinius rodiklius. Antra, šiuos rodiklius palyginus su ankstesnių metų (ypač 2021 m.) analogiškais šalies bibliotekų rodikliais, išryškinti bibliotekų veiklų apimčių tendencijas.

Straipsnyje taikomas kiekybinis tyrimo metodas atliekant antrinių duomenų rinkimą ir analizę. Kasmet šalies bibliotekų statistiniai duomenys teikiami LIBIS (Lietuvos integrali bibliotekų informacijos sistema) bibliotekų statistikos modulyje¹⁰, esančiame LNB svetainėje¹¹. Jis skirtas automatizuotam statistikos duomenų rinkimui ir bibliotekų ataskaitų formavimui. Pagal 2006 m. Lietuvos Respublikos

⁹ Žr. *ibidem*.

¹⁰ Lietuvos bibliotekų statistika. *LIBIS statistikos modulis*. Prieiga per internetą: <http://statistika.libis.lt:7878/pls/apex/f?p=106> [žiūrėta 2024-03-20].

¹¹ Žr. Bibliotekų statistika > Bibliotekų statistinių ataskaitų teikimo tvarka. *Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka*. Prieiga per internetą: <https://www.lnb.lt/mokslas/tyrimai-ir-tyrimu-rezultatai/mokslo-leidiniai/biblioteku-statistika> [žiūrėta 2024-03-19].

kultūros ministro patvirtintas statistikos rinkimo formas, šis modulis yra parengtas remiantis Lietuvos Respublikos standartu LST EN ISO 2789:2007 „Informacija ir dokumentai. Tarptautinė bibliotekų statistika (ISO 2789:2007)“, kurio privalomas taikymas bibliotekų veikloje¹² nustatytas Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2008 m. liepos 3 d. įsakymu Nr. ĮV-323¹³. Straipsnyje pateikiamos lentelės ir diagramos sudarytos remiantis LIBIS statistikos modulyje¹⁴ pateiktais šalies bibliotekų statistiniais rodikliais.

Pažymėtina, kad šalies bibliotekų funkcijos dėl aptarnaujamos bendruomenės gali skirtis, tačiau straipsnyje analizei atrinkti rodikliai būdingi visų tipų bibliotekoms. Jie, kaip pagrindiniai šalies bibliotekų rodikliai, skelbiami minėtos Valstybės duomenų agentūros tinklalapyje¹⁵.

Straipsnis sudarytas iš septynių skyrių. Po pirmojo išanginio skyriaus *Tyrimo duomenų rinkimo metodika* einantys tolesni šeši skyriai (*Vartotojai; Dokumentų fondas; Apsilankymai ir lankytojai; Dokumentų išduotis; Darbo vietos bibliotekų vartotojams; Darbuotojai*) skirti būtent šalies bibliotekų veiklų statistiniams rodikliams aptarti. Straipsnio pabaigoje pateikiamos išvados ir **1 priedas**. *Pagrindiniai Lietuvos bibliotekų veiklos 2022 m. statistiniai rodikliai*.

Neginčijamą šalies bibliotekų teikiamą naudą visuomenei bene labiausiai pagrindžia bibliotekų veiklų statistiniai rodikliai¹⁶. Be to, bibliotekų veiklų statistiniai duomenys kone geriausiai parodo valdžios institucijų sprendimų (įstaigų reorganizacija arba likvidavimas) poveikį bibliotekų paslaugoms: dokumentų fondo komplektavimui, vartotojų ir personalo paslaugoms, darbo sąlygų gerinimui ir taip toliau¹⁷. Tad straipsnis aktualus įvairioms suinteresuotoms grupėms: bibliotekų vadovams ir darbuotojams, esamiems ir potencialiems vartotojams, žiniasklaidai. Bibliotekų veiklų statistiniai duomenys taip pat būtini kultūros politikos formuotojams ir lėšų skirstytojams priimant sprendimus dėl bibliotekų teikiamų paslaugų ir strateginio planavimo. Galiausiai, straipsnis laikytinas indėliu į pastaruoju metu suaktyvėjusius Lietuvos bibliotekų veiklos tyrimus¹⁸.

1. Tyrimo duomenų rinkimo metodika

Straipsnyje šalies bibliotekų tinklas pagal pavaldumą, aptarnaujamas vartotojų grupes, prieinamumą bei įstaigų paskirtį grupuojamas į du atskirus segmentus: pirmam, ir didžiausiam jų, priskiriamos apskričių, savivaldybių viešosios bibliotekos, LNB, Lietuvos audiosensorinė (buvusi aklyjų) ir kitų kultūros įstaigų bibliotekos; antrąją bibliotekų grupę sudaro švietimo ir mokslo įstaigų bibliotekos. Šių didžiausių bibliotekų grupių atskyrimas būtinas dėl skirtingo tipo įstaigoms priskiriamų funkcijų: švietimo sektoriaus įstaigų bibliotekose dokumentų kaita spartesnė dėl vykstančių mokslo ir ugdymo procesų, o kultūros sektoriaus bibliotekose daugiausia atlieka viešųjų bibliotekų funkcijas. Minimą skirtumą lemia ir

¹² Dėl bibliotekų veiklos statistinių ataskaitų formų patvirtinimo. *Lietuvos Respublikos kultūros ministerija*, 2006 m. gruodžio 22 d. įsakymas Nr. ĮV-695. Prieiga per internetą: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/ceba971094f411eea5a28c81c82193a8> [žiūrėta 2024-03-18].

¹³ Bibliotekų veiklos norminių dokumentų ir Lietuvos standartų sąrašas. *Lietuvos Respublikos kultūros ministerija*, 2008 m. liepos 3 d. įsakymas Nr. ĮV-323. Prieiga per internetą: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.C9EB7300122A> [žiūrėta 2024-03-18].

¹⁴ Lietuvos bibliotekų statistika. *LIBIS statistikos modulis*. Prieiga per internetą: <http://statistika.libis.lt:7878/pls/apex/f?p=106> [žiūrėta 2024-03-20].

¹⁵ Žr. *Visi rodikliai > Rodiklių duomenų bazė > Gyventojai ir socialinė statistika > Kultūra, spauda, sportas > Kultūra > Bibliotekos*.

¹⁶ Plg., žr. Rutkauskienė, U. Viešųjų bibliotekų poveikio vertinimas. *Informacijos mokslai*, 2008, t. 46, p. 84–101, <https://doi.org/10.15388/Im.2008.0.3355>.

¹⁷ Plg., žr. Dvorak, J.; Rudžionienė, J. Bibliotekų kaip viešojo sektoriaus institucijų veiklos vertinimo organizavimo galimybė viešojo administravimo požiūriu. *Informacijos mokslai*, 2013, t. 63, p. 43–63, <https://doi.org/10.15388/Im.2013.0.1592>.

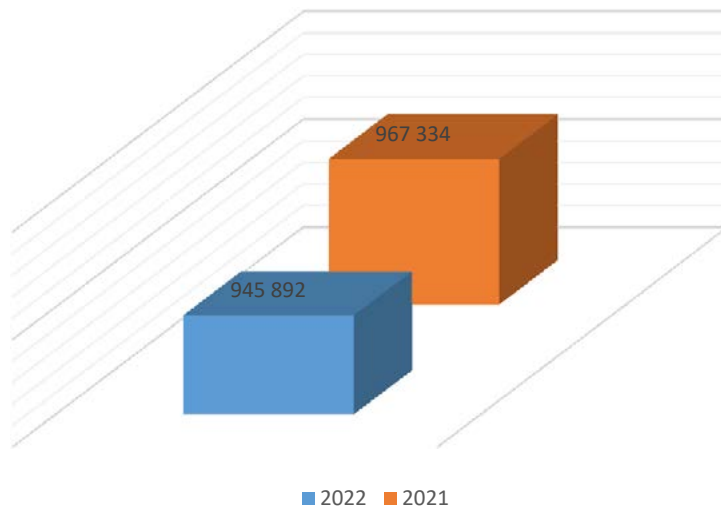
¹⁸ Žr. visų pirma: Januševičienė, R. Lietuvos viešųjų bibliotekų veikla COVID-19 pandemijos ir migrantų krizės akivaizdoje: siekis užtikrinti žmogaus teises. *Aktualu Rytoj / Relevant Tomorrow*, 2021, t. 1, Nr. 19, p. 85–103, <https://doi.org/10.51740/RT.1.19.4>; Kulikauskienė, K.; Šaparnienė, D. Viešųjų bibliotekų funkcijos COVID-19 pandemijos kontekste: Šiaulių regiono bibliotekų atvejis. *Information & Media*, 2022, t. 94, p. 8–38, <https://doi.org/10.15388/Im.2022.93.62>; Janavičienė, D.; Žiemelis, D. Bibliotekos veikla darnaus vystymosi kontekste: 2012–2021 m. Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos veiklos metinių ataskaitų kokybinė analizė. *Aktualu rytoj / Relevant Tomorrow*, 2021, t. 1, Nr. 20, p. 53–73, <https://doi.org/10.51740/RT.1.20.3>.

vartotojų priklausymas tam tikroms uždaroms bendruomenėms, pavyzdžiui, bendrojo lavinimo mokyklų bibliotekose registruotų vartotojų grupę sudaro moksleiviai bei pedagogai, aukštosiose mokyklose – studentai, o viešosios bibliotekos prieinamos visiems šalies gyventojams.

Metinio šalies bibliotekų veiklos rodiklių skirtumo analizei atlikti pasitelkiama LIBIS statistikos modulio duomenų bazė, skirta automatizuotam statistikos duomenų rinkimui ir bibliotekų ataskaitų formavimui¹⁹. Norint parodyti kai kurių rodiklių kaitos spartą, analizuojamas kelerių metų laikotarpis – šalies bibliotekų tinklo kaitą geriausiai atspindi penkerių metų terminas (nuo 2018 metų)²⁰.

2. Vartotojai

2022 m. šalies bibliotekose buvo registruoti 945 892 vartotojai, arba 33,7 proc. nuolatinių Lietuvos gyventojų (palyginimui, 2021 m. – 34,1 proc.²¹); per metus šis rodiklis sumažėjo 21 442 vartotojais (žr. 2 diagramą). Apžvelgiamais 2022 metais naujai užregistruoti vartotojai sudarė 20,92 proc. viso skaičiaus, beveik pusė (49,76 proc.) vartotojų buvo vaikai iki 14 metų ir besimokantis jaunimas; palyginti su 2021 m., šios kategorijos vartotojų skaičius išaugo 3 procentais. 2022 m. kultūros įstaigų bibliotekose užregistruoti 451 905, arba 47,8 proc., visų šalies bibliotekų vartotojų, švietimo ir mokslo institucijų bibliotekose – 489 684, arba 51,8 procento.

2 diagrama. Registruoti vartotojai šalies bibliotekose 2021–2022 m.
Šaltinis: Lietuvos bibliotekų statistika. LIBIS statistikos modulis.

Palyginti su 2021 m., kultūros įstaigų bibliotekose vartotojų užregistruota 29 855 mažiau. Savivaldybių viešosiose bibliotekose 386 164 registruoti vartotojai sudarė 85,5 proc. kultūros sektoriaus bibliotekų

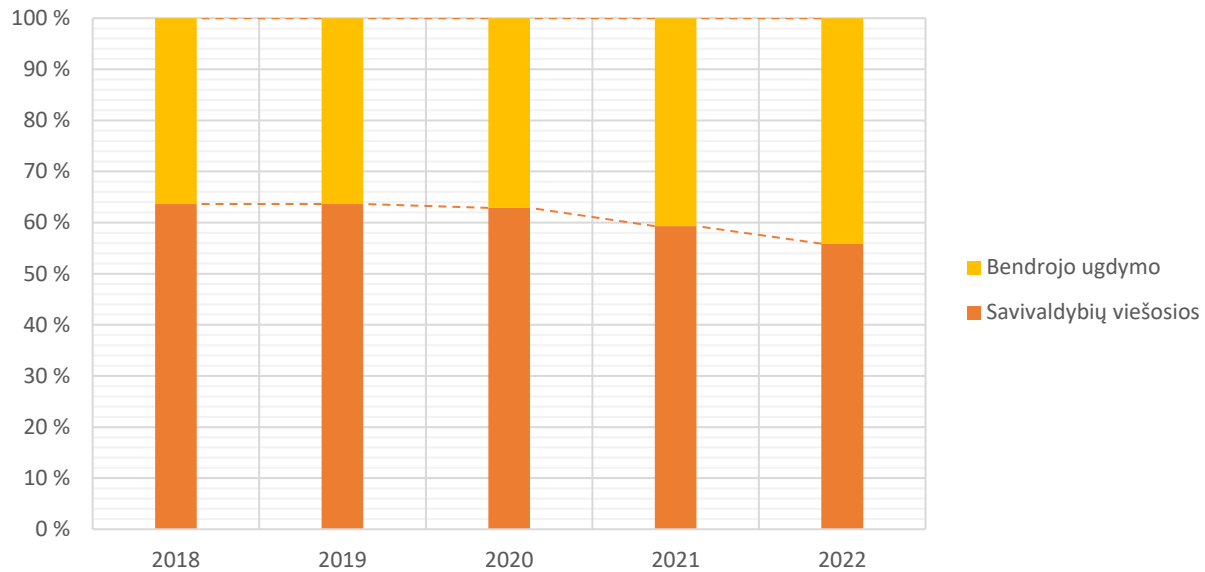
¹⁹ Lietuvos bibliotekų statistika. LIBIS statistikos modulis.

²⁰ 2018–2022 m. Lietuvos bibliotekų veiklų apimčių statistiniai duomenys pasitelkiami ir iš šių leidinių: *Lietuvos bibliotekų 2018 m. statistika* / parengė E. Dikavičienė. Vilnius: Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka, 2020, prieiga per internetą: <https://osp.stat.gov.lt/services-portlet/pub-edition-file?id=34740> [žiūrėta 2024-03-19]; *Lietuvos bibliotekų 2019 m. statistika* / parengė E. Dikavičienė. Vilnius: Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka, 2021, prieiga per internetą: https://3erdve-my.sharepoint.com/:b/g/personal/e-leidiniai_lnb_lt/EZ17oijxpEpKrGOjQIGXbwYBRpx5asqKZCDArVmhh9TERQ?e=tzIDCC [žiūrėta 2024-03-18]; *Lietuvos bibliotekų 2020 m. statistika* / parengė E. Dikavičienė. Vilnius: Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka, 2022, prieiga per internetą: https://3erdve-my.sharepoint.com/:b/g/personal/e-leidiniai_lnb_lt/EfLiu1h2sGxNhTYSRAH-7bjgBF18pbT6KRi_L1jxtNJ3nvA?e=QntsQR [žiūrėta 2024-03-18]; *2021 metų Lietuvos bibliotekų statistika* / parengė E. Dikavičienė. Vilnius: Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka, 2023, prieiga per internetą: <https://osp.stat.gov.lt/services-portlet/pub-edition-file?id=42060> [žiūrėta 2024-03-18]; *2022 m. Lietuvos bibliotekų statistika* / parengė E. Dikavičienė. Vilnius: Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka, 2023, prieiga per internetą: <https://osp.stat.gov.lt/services-portlet/pub-edition-file?id=42580> [žiūrėta 2024-03-18].

²¹ Lietuvos bibliotekų statistika. LIBIS statistikos modulis.

vartotojų, apskričių viešosiose bibliotekose registruota 40 620, arba 9 proc., vartotojų, LNB – 16 312 (šioje bibliotekoje registruotų vartotojų skaičius per metus išaugo 20 procentų).

Šalies bibliotekose registruotų vartotojų mažėjimą iš esmės lemia ne vienus metus mažėjantis gyventojų skaičius, taip pat uždaromos bibliotekos, kurių buvę skaitytojai dėl padidėjusio atstumo netenka galimybės naudotis tradicinėmis bibliotekų teikiamomis paslaugomis. Ryškiausiai ši tendencija stebima tarp savivaldybių viešųjų bibliotekų vartotojų, kurių skaičius per metus sumažėjo 8,88 procento. 2022 m. savivaldybių viešosiose bibliotekose skaitė 13,8 proc. šalies gyventojų (2021 m. – 15,1 proc.²²), iš jų 36,5 proc. – kaimo gyventojai. Nuo 2018 m. savivaldybių viešųjų bibliotekų tinklui sumažėjus 53 filialais (arba 4,29 proc.), registruotų vartotojų rodiklio kreivė krito 28,69 proc. (taip pat žr. 3 diagramą).

3 diagrama. Registruoti vartotojai savivaldybių ir bendrojo ugdymo bibliotekose 2018–2022 m.

Šaltinis: Lietuvos bibliotekų statistika. *LIBIS statistikos modulis*.

Švietimo ir mokslo įstaigų bibliotekose 2022 m. buvo registruoti 489 684 vartotojai, arba 9353 daugiau negu 2021 metais²³. Naujai registruoti vartotojai sudarė 21,5 proc., kita dalis – perregistruoti. Aukštųjų mokyklų bibliotekose 2022 m. registruoti 146 105, arba 2,53 proc. mažiau nei prieš metus, profesinių mokyklų bibliotekose – 29 554 vartotojai, arba 1,52 proc. mažiau. Bendrojo ugdymo mokyklų bibliotekose registruoti 293 772 vartotojai, jie sudarė 60 proc. visų švietimo ir mokslo įstaigų bibliotekų vartotojų. Pažymėtina, kad bendrojo ugdymo mokyklų bibliotekose, palyginti su 2021 m., registruotų vartotojų padaugėjo 5 proc., o šiai bibliotekų grupei nuo 2018 m. sumažėjus 162 bibliotekomis (arba susitraukus 17,57 proc.), registruotų vartotojų skaičius per penkmetį sumažėjo tik 1,24 procento. Manytina, jog tai susiję su tuo, kad mokiniai pavėžėjami į mokymo įstaigas (tai reglamentuota savivaldybių funkcija), o regionų gyventojams laikas, per kurį jie turėtų pasiekti paslaugą, matuojamas automobilio nuvažiuojamu atstumu, taigi laikomasi prielaidos, kad dauguma gyventojų turi galimybę pasinaudoti automobiliu. Atsižvelgiant į tai, kad viešojo transporto paslaugos atokesnėse gyvenvietėse tampa ribotos, yra tikimybė, kad kai kurios automobilio neturinčios visuomenės grupės, pavyzdžiui, jaunimas ar senjorai, gali patirti didesnę atskirtį²⁴.

²² 2021 metų Lietuvos bibliotekų statistika, p. 69.

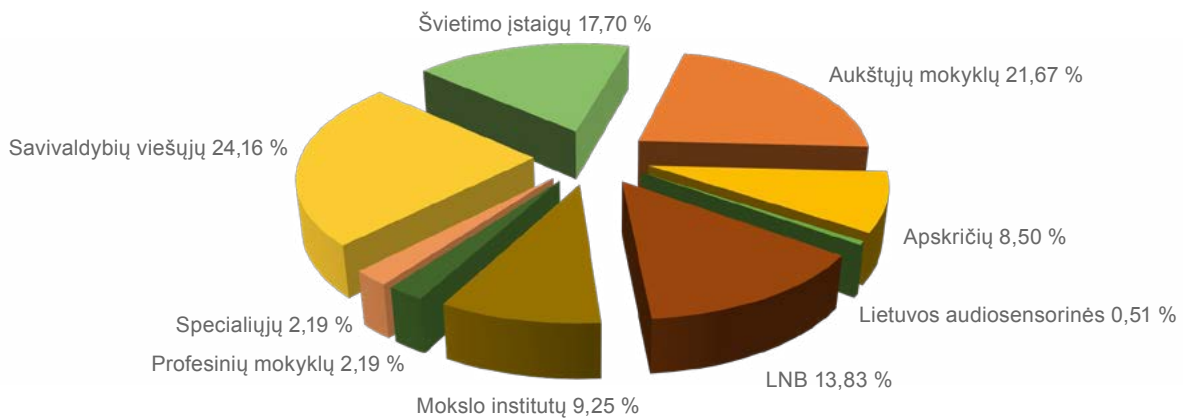
²³ Žr. Bendroji 2021 metų bibliotekų ataskaita. Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka, 2021, p. [1–2]. Prieiga per internetą: <https://www.lnb.lt/media/public/bibliotekininkui/statistika/statistika2021.pdf> [žiūrėta 2024-09-19].

²⁴ Plg., žr. Kultūros paslaugų prieinamumas regionuose: erdvinė kultūros paslaugų tinklo analizė. Vilnius: „Kurk Lietuvai“ – Investuok Lietuvoje, VšĮ, [2020]. Prieiga per internetą: <http://kurklt.lt/wp-content/uploads/2020/11/Erdvin%C4%97-analiz%C4%97-i%C5%A1samiai.pdf> [žiūrėta 2024-03-18].

3. Dokumentų fondas

2022 m. pabaigoje Lietuvos bibliotekų saugyklose buvo 47 351 871 fizinis vienetas (toliau – fiz. vnt.) dokumentų, arba 880 189 fiz. vnt. mažiau negu 2021 metais²⁵. 2022 m. tūkstančiui šalies gyventojų vidutiniškai teko 16 875 fiz. vnt. (2021 m. – 17 252 fiz. vnt.²⁶), o vienam šalies bibliotekose registruotam vartotojui – vidutiniškai po 50 fiz. vnt. (2021 m. – 49,9 fiz. vnt.²⁷). 2022 m. didžiausi dokumentų fondai buvo sukaupti kultūros sektoriaus bei švietimo ir mokslo institucijų bibliotekose.

Kultūros sektoriaus bibliotekose sukaupta 22 549 694 fiz. vnt., arba 47,6 proc., bendro dokumentų fondo, tarp jų: LNB fonduose – 6 471 869 fiz. vnt., apskričių viešosiose – 3 979 859 fiz. vnt., savivaldybių viešosiose bibliotekose 11 306 006 fiz. vnt. (žr. 4 diagramą). Per metus šio sektoriaus bibliotekose dokumentų fondas sumažėjo 1,2 procento.

4 diagrama. Dokumentų fondai šalies bibliotekose 2022 m.
Šaltinis: Lietuvos bibliotekų statistika. *LIBIS statistikos modulis*.

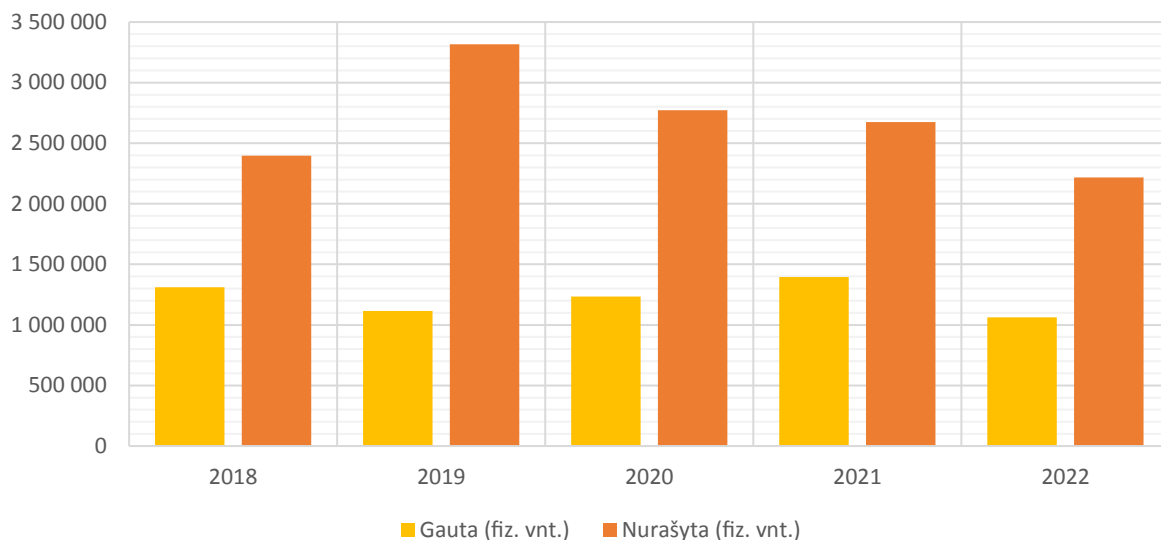
Švietimo ir mokslo institucijų bibliotekų saugyklose 2022 m. pabaigoje buvo 23 775 542 fiz. vnt., arba 50,2 proc., šalies bibliotekų dokumentų fondo. Per metus šis rodiklis sumažėjo 2,27 proc. – pažymėtina, kad dokumentų mažėjo visose šio tipo įstaigų bibliotekose. Aukštųjų mokyklų (valstybinių ir nevalstybinių) bibliotekų fonduose buvo 10 140 347 fiz. vnt., tarp jų: Vilniaus universiteto bibliotekoje – 4 894 680 fiz. vnt., Vytauto Didžiojo universiteto – 1 025 821 fiz. vnt., Kauno technologijos universiteto – 868 644 fiziniai vienetai. Mokslų akademijos Vrublevskių bibliotekos fonduose sukaupta 3 701 827 fiz. vnt. dokumentų. 2021 m. profesinių mokyklų bibliotekų fondo dydis sudarė 199 684 fiz. vnt., arba 0,8 proc., švietimo ir mokslų institucijų saugyklose sukaupto dokumentų fondo. Antras pagal dydį bibliotekų fondas suformuotas bendrojo ugdymo mokyklose; jame 2022 m. buvo 7 874 637 fiz. vnt., arba 33,1 proc., švietimo ir mokslo institucijų dokumentų fondo; tarp jų: gimnazijų bibliotekose – 4 525 081 fiz. vnt., pagrindinių mokyklų – 1 748 174 fiz. vnt., progimnazijų – 1 659 113 fiz. vnt., pradinė mokyklų bibliotekose – 259 865 fiziniai vienetai.

Fondų didėjimą ar mažėjimą lemia gautų ir nurašytų dokumentų santykis; kaip neaktuali nurašyta didžioji uždarytų bibliotekų fondų dalis. 2022 m. šalies bibliotekose nurašyta 4,6 proc. metų pradžioje turėto dokumentų fondo, o naujai gautais leidiniais jis papildytas 2,2 procento. Pažymėtina, kad nuo 2018 m. bibliotekose dokumentų nurašoma beveik dvigubai daugiau negu gaunama (taip pat žr. 5 diagramą).

²⁵ Plg., žr. 2021 metų Lietuvos bibliotekų statistika, p. 7.

²⁶ *Ibidem*, p. 9.

²⁷ *Ibidem*, p. 9.

5 diagrama. Gautų ir nurašytų dokumentų dinamika šalies bibliotekose 2018–2022 m.
Šaltinis: Lietuvos bibliotekų statistika. *LIBIS statistikos modulis*.

Šalies bibliotekų išlaidos dokumentams įsigyti per metus išaugo 8,3 proc., tačiau naujų dokumentų gauta 23,8 proc. mažiau negu 2021 metais. Nors dokumentų nurašymas buvo mažesnis 17,1 proc. nei prieš metus, tačiau, kaip minėta, nurašymų kiekiai du kartus viršijo gautų dokumentų skaičių – 2022 m. bibliotekos gavo 1 063 532 fiz. vnt. (nebūtinai naujų) dokumentų, o nurašė – 2 217 430 fizinių vienetų.

Atskirų tipų bibliotekose gautų ir nurašomų dokumentų pokyčiai buvo skirtingi: per metus savivaldybių viešosiose bibliotekose dokumentų gauta 3,2 proc. daugiau nei 2021 m., o 1000-čiui gyventojų teko 211,5 gauto dokumento (2021 m. teko 204,6²⁸), aukštųjų mokyklų bibliotekose – 19,8 dokumento (2021 m. – 146,2²⁹), bendrojo ugdymo mokyklų bibliotekose – 69 dokumentai (2021 m. – 72³⁰). Kaip minėta, savivaldybių viešosiose bibliotekose per metus gautų dokumentų kiekis augo, tačiau aukštųjų mokyklų bibliotekose jis sumažėjo 86,5 proc., o bendrojo ugdymo bibliotekose buvo gauta 4,2 proc. mažiau dokumentų nei 2021 metais.

Nuo 2018 m. bibliotekoms skiriamos lėšos dokumentams įsigyti išaugo 58,2 proc., o periodikos prenumeratai – 25,3 proc., tačiau per pastarąjį penkmetį gaunamų dokumentų kiekiai sumažėjo beveik 19 procentų. Pavyzdžiui, savivaldybių viešosiose bibliotekose centralizuotų lėšų (be periodikos prenumeratos) 2018 m. buvo skirta 214 325 eurai, arba 0,08 euro vienam gyventojui, o 2022 m. – 0,19 euro, tačiau augančios energijos sąnaudos, pabrangęs popierius neišvengiamai didina leidybos kaštus, todėl mažėja bibliotekų galimybės įsigyti daugiau leidinių.

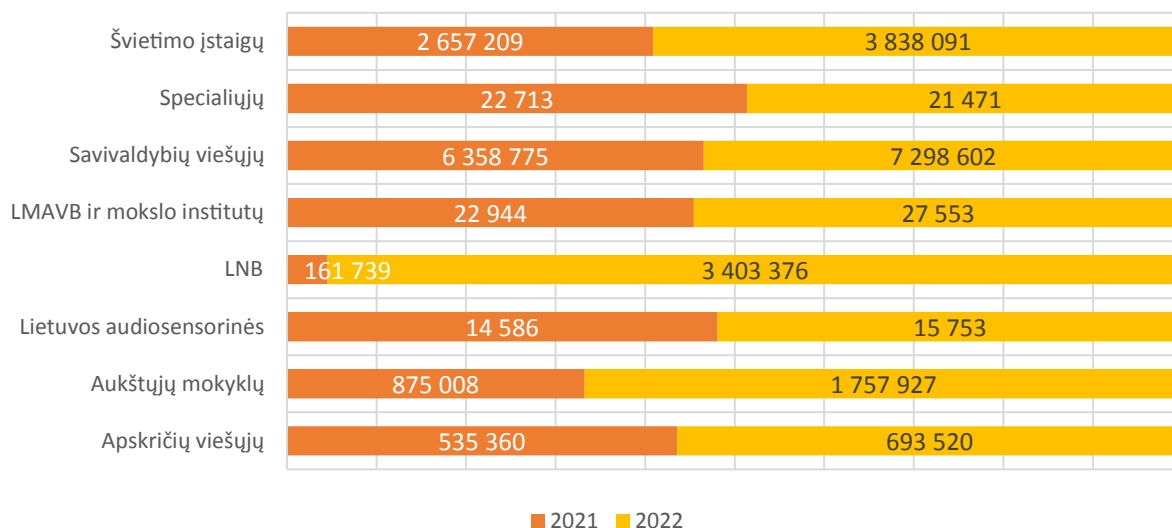
4. Apsilankymai ir lankytojai

2022 m. šalies bibliotekose fiksuota 17 253 310 lankytojų, arba 6 431 332 daugiau negu 2021 metais. Kultūros įstaigų bibliotekose bendras lankytojų skaičius buvo 11 421 409 (per metus išaugo 61,4 proc.), iš jų: 14,8 proc. metinis lankytojų skaičiaus augimas buvo savivaldybių viešosiose, 29,5 proc. daugiau lankytojų sulaukė apskričių viešosios, 8 proc. apsilankymų padaugėjo Lietuvos audiosensorinėje (buvusioje aklųjų) bibliotekoje, LNB 2022 m. apsilankymų skaičius sudarė 29,8 proc. visų kultūros įstaigų bibliotekų lankytojų (žr. 6 diagramą).

²⁸ Plg., žr. 2021 metų Lietuvos bibliotekų statistika, p. 63.

²⁹ *Ibidem*, p. 132.

³⁰ *Ibidem*, p. 174.

6 diagrama. Apsilankymai / lankytojai šalies bibliotekose 2021–2022 m.
Šaltinis: Lietuvos bibliotekų statistika. *LIBIS statistikos modulis*.

Švietimo ir mokslo institucijų bibliotekose bendras lankytojų skaičius buvo 5 810 430, per metus lankytojų padaugėjo 56 procentais. Šiose įstaigose fiksuotas rodiklis sudarė 33,7 proc. apsilankymų šalies bibliotekose. Švietimo įstaigų bibliotekose lankytojų padaugėjo 44,4 proc., iš jų – neformaliojo vaikų švietimo įstaigose apsilankymų padaugėjo 14,37 proc., bendrojo ugdymo įstaigų bibliotekose – 45,2 procento. Aukštųjų mokyklų bibliotekose apsilankyta du kartus dažniau nei prieš metus, 2022 m. šiose bibliotekose apsilankė 1 757 927 lankytojai, tai sudarė 30,3 proc. švietimo ir mokslo institucijų bibliotekose fiksuotų apsilankymų. Profesinių mokyklų bibliotekose lankytojų padaugėjo 12,6 proc., o Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių bibliotekoje – 21,6 procento.

2022 m. vienam šalies gyventojui tenkantis apsilankymų bibliotekose skaičius padidėjo ir siekė 6,1 karto (2021 m. – 3,9³¹); vienam registruotam vartotojui bibliotekose apsilankyti vidutiniškai teko po 18,2 karto (2021 m. – 11,2³²). Nors per 2022 m. apsilankymų skaičius, palyginti su 2021 m., stipriai išaugo, tačiau dar nepasiekė 2018 m. vidurkio (7,7 karto³³) (taip pat žr. 1 lentelę).

1 lentelė. Apsilankymų bibliotekose vidurkis šalies gyventojui 2018–2022 m.

2018	2019	2020	2021	2022
7,7	7,6	4,5	3,9	6,1

Šaltinis: Lietuvos bibliotekų statistika. *LIBIS statistikos modulis*.

Palyginti su 2021 m., išaugus fizinių apsilankymų skaičiui bibliotekose, 11,8 proc. sumažėjo virtualių apsilankymų bibliotekų svetainėse iš išorės įrenginių. 2022 m. virtualūs apsilankymai sudarė 86,7 proc. fizinių apsilankymų, o 2021 m. virtualūs apsilankymai bibliotekų svetainėse pusantro karto viršijo fizinių apsilankymų skaičių³⁴.

³¹ Plg., žr. 2021 metų Lietuvos bibliotekų statistika, p. 11.

³² *Ibidem*, p. 11.

³³ Žr. Bendroji 2018 metų bibliotekų ataskaita. Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka, 2018, p. [1–2]. Prieiga per internetą: <https://www.lnb.lt/media/public/bibliotekininkui/statistika/statistika2018.pdf> [žiūrėta 2024-03-19].

³⁴ Žr. 2021 metų Lietuvos bibliotekų statistika, p. 12.

5. Dokumentų išduotis

2022 m. iš šalies bibliotekų saugyklų vartotojams buvo išduota 15 775 310 fiz. vnt. dokumentų, arba 12,2 proc. daugiau nei 2021 metais. Per apžvelgiamus metus dokumentų išduoties rodikliai sumažėjo tik dviejų tipų bibliotekose – aukštųjų mokyklų ir specialiosiose, atitinkamai 4,4 ir 11,7 procento.

2022 m. kultūros sektoriaus bibliotekose išduota 11 539 140 fiz. vnt. dokumentų, arba atlikta 73,1 proc. visų išduočių šalies bibliotekose. Per 2022 metus šio sektoriaus dokumentų išduočių rodiklis išaugo 10,9 proc., iš jų savivaldybių viešosiose bibliotekose – 8 proc., apskričių viešosiose – 33,4 proc., LNB – 36,3 proc., Lietuvos audiosensorinėje bibliotekoje – 14,6 proc. (taip pat žr. 2 lentelę).

2 lentelė. Dokumentų išduotis šalies bibliotekose 2021–2022 m.

Bibliotekos	2021	2022
Apskričių viešosios	720 566	961 407
Aukštųjų mokyklų	970 895	928 117
Lietuvos audiosensorinė	87 495	100 268
LNB	409 834	558 526
LMAVB ir mokslo institutų	67 127	68 234
Savivaldybių viešosios	9 172 025	9 907 883
Specialiosios	68 601	60 577
Švietimo įstaigų	2 350 199	2 977 875

Šaltinis: Lietuvos bibliotekų statistika. *LIBIS statistikos modulis*.

2022 m. švietimo ir mokslo institucijų bibliotekose dokumentų išduota 4 175 593 fiz. vnt.³⁵, arba 16,1 proc. daugiau negu 2021 metais³⁶. Švietimo įstaigų bibliotekose dokumentų išduota 26,7 proc. daugiau nei prieš metus (2021 m.), nors neformaliojo ugdymo įstaigų bibliotekose dokumentų išduotis sumažėjo 12,4 proc., tačiau bendrojo lavinimo mokyklose šis rodiklis išaugo beveik 28 procentais. Kaip minėta, aukštųjų mokyklų bibliotekose dokumentų išduotis sumažėjo 4,4 proc., tačiau bendrą rodiklio nuosmukį lėmė kolegijų bibliotekose 22,5 proc. sumažėjusi dokumentų išduotis, o universitetų bibliotekose išduočių skaičius per metus išaugo 3,5 procento. Dokumentų išduotys sumažėjo profesinių mokyklų bibliotekose, 2022 m. jose išduota 5690 fiz. vnt. dokumentų³⁷, arba 2,8 proc. mažiau negu 2021 metais³⁸.

Skaitomumo rodiklį (vidutinę dokumentų išduotį vienam vartotojui per metus) lemia vartotojų ir dokumentų išduoties pokytis. 2022 m. bendras skaitomumo rodiklis – 16,7 (2021 m. – 14,5³⁹) dokumento vienam vartotojui. Kultūros įstaigų bibliotekose minėtas rodiklis siekė 25,5 (2021 m. – 21,6⁴⁰) dokumento. Savivaldybių viešosiose bibliotekose vidutiniškai vienam vartotojui buvo išduota 25,7 (2021 m. – 21,6⁴¹) dokumento, iš jų kaimo filialuose 27,9 (2021 m. – 27,3⁴²) dokumento, apskričių viešosiose – 23,7 (2021 m. – 18,2⁴³) dokumento. Specialiosiose bibliotekose šis rodiklis yra žemesnis už bendrą šalies vidutinį – tik 14,1 dokumento vienam vartotojui.

Švietimo ir mokslo įstaigų bibliotekose bendras skaitomumo rodiklis buvo 8,5, arba beveik du kartus mažesnis už bendrą skaitomumo rodiklį (16,7) šalies bibliotekose. Aukščiausias skaitomumo rodiklis

³⁵ Bendroji 2022 metų bibliotekų ataskaita, p. [1–2].

³⁶ Plg. žr. Bendroji 2021 metų bibliotekų ataskaita, p. [1–2].

³⁷ Bendroji 2022 metų bibliotekų ataskaita, p. [1–2].

³⁸ Plg. žr. Bendroji 2021 metų bibliotekų ataskaita, p. [1–2].

³⁹ Duomenys iš: Lietuvos bibliotekų statistika. *LIBIS statistikos modulis*.

⁴⁰ *Ibidem*.

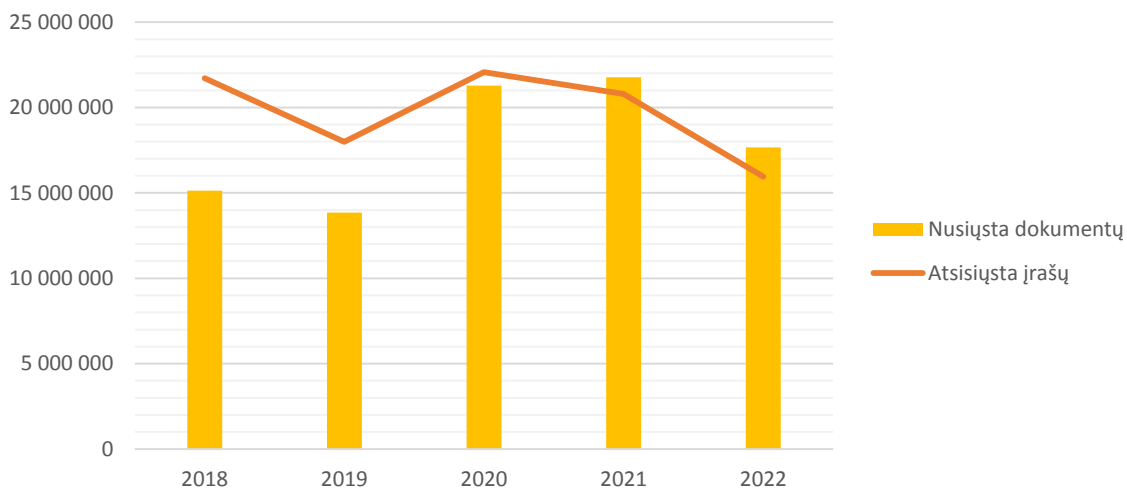
⁴¹ *Ibidem*.

⁴² *Ibidem*.

⁴³ *Ibidem*.

2022 m. tarp švietimo ir mokslo įstaigų bibliotekų buvo bendrojo ugdymo mokyklose, vienam registruotam vartotojui vidutiniškai teko 9,9 fiz. vnt. išduoto dokumento⁴⁴ (2021 m. – 8,1⁴⁵), Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių ir mokslo institutų bibliotekose – 7,4⁴⁶ (2021 m. – 6,9⁴⁷), minėtose institucijose skaitomumo rodiklis šiek tiek augo, tačiau kitų švietimo įstaigų bibliotekose mažėjo; iš jų aukštųjų mokyklų bibliotekose – 6,4 (universitetų 6, kolegijų 7,6) dokumento (2021 m. – 6,5⁴⁸), profesinių mokyklų bibliotekose – 6,8 dokumento (2021 m. – 6,9⁴⁹), neformaliojo vaikų švietimo įstaigų bibliotekose vidutinė išduotis vienam vartotojui buvo 6,2 dokumento (2021 m. – 7,1⁵⁰).

COVID-19 pandemijos laikotarpiu, kai šalyje buvo ribojamas gyventojų judėjimas, patekimas į įstaigas, didelė dalis teikiamų paslaugų persikėlė į virtualią erdvę. Šiuo laikotarpiu šalies bibliotekos greitai prisitaikė prie pasikeitusios padėties: dokumentų užsakymas vyko internetu, o išdavimas – bekontakčiu būdu, renginiai, mokymai, informacijos teikimas ir t. t. persikėlė į socialinius tinklus ir kitas virtualias platformas⁵¹. 2020–2021 m. buvo stebimas ryškus susidomėjimas ir naudojimas bibliotekų teikiamomis elektroninėmis paslaugomis, ypač išaugo vartotojų atsisiunčiamų elektroninių dokumentų ir įrašų turinio vienetų skaičius⁵². Pasibaigus valdžios įvestiems ribojimams, pradėjo kristi ir elektroninių paslaugų rodikliai bibliotekose. Apskritai kalbant, per penkerius paskutinius metus elektroninių dokumentų atsisiuntimai iš bibliotekų svetainių išaugo 16,8 proc., tačiau, palyginti su 2021 m. rodikliais, šio tipo dokumentų paklausa tarp vartotojų sumažėjo 18,9 proc., o atsisiunčiamų įrašų – 23,3 procento⁵³. Kaip minėta, 2022 m. atsisiųstų elektroninių dokumentų ir įrašų kiekiai mažėjo, tačiau jie vis tiek dvigubai viršijo bendrą fizinių dokumentų išduočių skaičių. 2022 m. vienam šalies gyventojui vidutiniškai teko 12 atsisiųstų dokumentų ar įrašų turinio vienetų (2021 m. – 15)⁵⁴, o vienas šalies bibliotekose registruotas vartotojas 2022 m. vidutiniškai atsisiuntė po 35,5 elektroninio turinio vieneto (2021 m. – 44)⁵⁵ (taip pat žr. 7 diagramą).

7 diagrama. Vartotojų atsisiųstų elektroninių dokumentų ir įrašų pokytis 2018–2022 m.

Šaltinis: Lietuvos bibliotekų statistika. *LIBIS statistikos modulis*.

⁴⁴ Duomenys iš: Lietuvos bibliotekų statistika. *LIBIS statistikos modulis*.

⁴⁵ *Ibidem*.

⁴⁶ *Ibidem*.

⁴⁷ *Ibidem*.

⁴⁸ *Ibidem*.

⁴⁹ *Ibidem*.

⁵⁰ *Ibidem*.

⁵¹ Plačiau žr. Januševičienė, R. *Lietuvos viešųjų bibliotekų veikla COVID-19 pandemijos ir migrantų krizės akivaizdoje: siekis užtikrinti žmogaus teises*, p. 85–103; Kulikauskienė, K.; Šaparnienė, D. *Viešųjų bibliotekų funkcijos COVID-19 pandemijos kontekste: Šiaulių regiono bibliotekų atvejis*, p. 8–38.

⁵² Žr. 2021 metų Lietuvos bibliotekų statistika, p. 14.

⁵³ *Ibidem*, p. 14.

⁵⁴ 2022 m. Lietuvos bibliotekų statistika, p. 23.

⁵⁵ *Ibidem*, p. 23.

Iš 33 610 898 elektroninio turinio vienetų, vartotojų atsiųstų 2022 m., 86 proc. priklausė švietimo ir mokslo įstaigų bibliotekų vartotojams. Ypač išsiskiria aukštųjų mokyklų bibliotekų pateikti duomenys – iš šių bibliotekų svetainių atsiųstas 20 934 961 elektroninio turinio vienetas, o vienam registruotam vartotojui 2022 m. vidutiniškai teko po 143,3 atsiųsto dokumento ar įrašo (2021 m. – 159,8) turinio vieneto⁵⁶, be to, 2022 m. šis kiekis keturis kartus viršijo šalies vidurkį, tenkantį registruotam vartotojui (taip pat žr. 1 priedą). Manytina, kad po pandemijos išnykę ribojimai beveik 9 proc. padidino bibliotekose įvykdytų interneto seansų skaičių, o virtualių apsilankymų iš išorinių tinklų skaičių sumažino 11,8 procento.

6. Darbo vietos bibliotekų vartotojams

2022 m. pabaigoje šalies bibliotekose vartotojams buvo skirtos 41 216 darbo vietų, iš jų kompiuterizuotų – 14 098, arba 34 proc. visų darbo vietų. Palyginti su 2021 m., bendras vartotojams skirtų darbo vietų bibliotekose skaičius augo 1,1 proc., tačiau kompiuterizuotų vietų sumažėjo 3,6 procento: 2021 m. 1000-čiui nuolatinių šalies gyventojų teko 5,2 kompiuterizuotos darbo vietos⁵⁷, o 2022 m. – 5. Per metus 2,22 proc. sumažėjus registruotų vartotojų skaičiui, vienai bibliotekose vartotojams įrengtai kompiuterizuotai darbo vietai vidutiniškai teko beveik 67,1 registruoto vartotojo (2021 m. – 66,2⁵⁸).

Skirtingo pavaldumo įstaigose šis rodiklis kito. 2022 m. kultūros įstaigų bibliotekose buvo 17 416 vartotojams skirtų darbo vietų, iš jų kompiuterizuotų – 6265, arba 36 proc. visų darbo vietų. Savivaldybių viešosiose bibliotekose vartotojams buvo skirtos 15 946 darbo vietos, iš jų kompiuterizuotų – 5848, arba 36,7 proc., o 1000-čiui registruotų vartotojų vidutiniškai teko 15 kompiuterizuotų darbo vietų (2021 m. – 14⁵⁹). Pažymėtina, kad savivaldybių viešosiose bibliotekose per metus vartotojų sumažėjo beveik 9 proc., o vartotojams skirtų kompiuterizuotų darbo vietų – 0,9 procento. Apskričių viešosiose bibliotekose 2022 m. buvo 1131 darbo vieta, iš jų 331, arba 29,3 proc., kompiuterizuota, o 1000-čiui vartotojų teko 8 kompiuterizuotos darbo vietos (2021 m. – 8,3⁶⁰); metinis registruotų vartotojų skaičius išaugo 2,8 proc., o kompiuterizuotų darbo vietų – 0,9 procento. Dar mažiau vartotojams skirtų kompiuterizuotų darbo vietų turėjo LNB, joje 1000-čiui vartotojų vidutiniškai teko 2,8 kompiuterizuotos darbo vietos (2021 m. – 3,1⁶¹); pažymėtina, kad per metus vartotojų skaičius išaugo 20,2 proc., o kompiuterizuotų darbo vietų – 9,5 procento.

Švietimo ir mokslo institucijų bibliotekose vartotojams buvo skirtos 23 607 darbo vietos, iš jų kompiuterizuotų – 7801, arba 33 proc. visų darbo vietų. Aukštųjų mokyklų bibliotekose buvo 7000 darbo vietų, iš jų 1593 kompiuterizuotos, vidutiniškai viena tokio pobūdžio vieta buvo skirta 92-iems šių bibliotekų vartotojams (2021 m. – 68⁶²; taip pat žr. 3 lentelę).

3 lentelė. Registruotų vartotojų skaičius, tenkantis kompiuterizuotai darbo vietai šalies bibliotekose 2018–2022 m.

Bibliotekos	2018	2019	2020	2021	2022
Apskričių viešosios	182	174	139	121	123
Aukštųjų mokyklų	91	79	79	68	92
Lietuvos audiosensorinė	160	178	148	59	338
LNB	176	197	169	323	355
LMAVB ir mokslo institutų	237	265	242	296	279
Savivaldybių viešosios	98	94	84	71	66
Specialiosios	276	280	151	175	134
Švietimo įstaigų	52	52	48	52	52

Šaltinis: Lietuvos bibliotekų statistika. *LIBIS statistikos modulis*.

⁵⁶ 2022 m. Lietuvos bibliotekų statistika, p. 23.

⁵⁷ *Ibidem*, p. 25.

⁵⁸ Žr. *ibidem*, p. 23–25.

⁵⁹ Žr. 2021 metų Lietuvos bibliotekų statistika, p. 80–81.

⁶⁰ *Ibidem*, p. 49.

⁶¹ *Ibidem*, p. 28.

⁶² Žr. *ibidem*, p. 130, p. 143, p. 145.

Bendrojo ugdymo mokyklų bibliotekose iš 15 131 darbo vietos vartotojams 5751, arba 38 proc., buvo kompiuterizuota, viena šio tipo vieta vidutiniškai buvo skirta 51 moksleiviui (2021 m. – 50,8⁶³). Profesinių mokyklų bibliotekose vartotojams skirtų darbo vietų skaičius per metus sumažėjo beveik 10 proc., iš 1236 vietų kompiuterizuotos buvo 357, arba 29 proc., o viena tokia vieta skaitykloje teko vidutiniškai 83 vartotojams (2021 m. – 78⁶⁴).

Kasmet vykstant tinklo pokyčiams, mažėjant bibliotekose registruotų vartotojų, nuo 2018 m. šalies bibliotekose vienai kompiuterizuotai darbo vietai tenkantis vartotojų skaičius sumažėjo nuo 80-ties iki 67-ių vartotojų 2022 metais. Pažymėtina, kad 2018 m. vienai šalies bibliotekai vidutiniškai teko 6-ios vartotojams skirtos kompiuterizuotos darbo vietos⁶⁵, o 2022 m. – 7-ios.

7. Darbuotojai

2022 m. šalies bibliotekose dirbo 6083 darbuotojai (2021 m. – 6144⁶⁶): iš jų 4772 profesionalieji bibliotekininkai (2021 m. – 4862⁶⁷), 833 kvalifikuoti specialistai (2021 m. – 799⁶⁸), 478 techniniai darbuotojai (2021 m. – 483⁶⁹). Per metus bendras darbuotojų skaičius sumažėjo 61, arba 1 procentu. Didžiausias darbuotojų skaičiaus mažėjimas stebimas tarp profesionaliųjų bibliotekininkų – 90 (1,9 proc.) ir techninių darbuotojų – 5 (1 proc.), tačiau kvalifikuotų specialistų skaičius per metus išaugo 4,26 proc., arba 34 darbuotojais. Palyginti su 2021 m. pateiktais duomenimis, 2022 m. 10 proc. sumažėjo muziejų ir kitų kultūros įstaigų bibliotekose dirbančių darbuotojų, 1,9 proc. – specialiųjų, 3 proc. – Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos kuruojamų, 0,4 proc. – savivaldybių viešųjų bibliotekų darbuotojų. Kultūros ministerijos valdymo sričiai priskiriamų bibliotekų darbuotojų skaičius sumažėjo vienu asmeniu. Profesionalieji bibliotekininkai šalies bibliotekose sudarė 78 proc. visų darbuotojų (2021 m. – 79 procentus). 2022 m. šios kategorijos darbuotojams buvo skirta 4344,23 viso etato ekvivalento (toliau – VEE). Ne visą darbo dieną ataskaitiniais metais dirbo 1122, arba 24 proc., bibliotekininkų. Daugiausia bibliotekose dirbančių „pusininkų“ stebima švietimo įstaigų bibliotekose, kuriose šios kategorijos bibliotekų darbuotojai sudarė 40 procentų.

2022 m. 1000-čiui šalies gyventojų teko 1,55 VEE profesionalaus bibliotekininko (2021 m. – 1,57 VEE⁷⁰). 2022 m. duomenimis, 1000-čiui bibliotekose registruotų vartotojų, kaip ir 2021 m., teko vidutiniškai 5 profesionalūs bibliotekininkai⁷¹. Sumažėjus registruotų vartotojų skaičiui, vienam bibliotekininkui tenkantis aptarnaujamų lankytojų skaičius irgi kito, tačiau netolygiai, pavyzdžiui, Kultūros ministerijos valdymo sričiai priklausančiose bibliotekose bibliotekininkui tenkantis vartotojų skaičius išaugo 13 proc., o dokumentų išduotis – 33 proc., Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos įstaigų bibliotekose vienam profesionaliajam bibliotekininkui tenkantis aptarnaujamų registruotų vartotojų skaičius nuo 2021 m. išaugo 2 proc., dokumentų išduotis – 16 procentų⁷². Atkreiptinas dėmesys, kad abu minimi rodikliai sumažėjo tik specialiųjų tipui priklausančiose bibliotekose – bibliotekininkui tenkantis vartotojų skaičius jose mažėjo 18 proc., o dokumentų išduotis – 12 proc. (taip pat žr. 4 lentelę).

⁶³ Žr. *ibidem*, p. 176, p. 178.

⁶⁴ *Ibidem*, p. 162.

⁶⁵ Duomenys iš: Lietuvos bibliotekų statistika. *LIBIS statistikos modulis*.

⁶⁶ *2021 metų Lietuvos bibliotekų statistika*, p. 15.

⁶⁷ *Ibidem*, p. 15.

⁶⁸ *Ibidem*, p. 15.

⁶⁹ *Ibidem*, p. 15.

⁷⁰ *Ibidem*, p. 15.

⁷¹ Duomenys iš: Lietuvos bibliotekų statistika. *LIBIS statistikos modulis*.

⁷² Žr. *2022 metų Lietuvos bibliotekų statistika*, p. 28.

4 lentelė. Bibliotekininkui tenkančio vartotojų skaičiaus ir dokumentų išduoties pokyčiai 2021–2022 m.

Bibliotekų grupės	Vartotojų skaičius bibliotekininkui		Pokytis (proc.)	Dokumentų išduotis bibliotekininkui		Pokytis (proc.)
	2021	2022		2021	2022	
Kultūros ministerijos valdymo sričiai priklausančių	87	98	13 %	1862	2462	32 %
Savivaldybių viešųjų	178	162	–9 %	3860	4165	8 %
Švietimo, mokslo ir sporto ministerijai pavaldžių įstaigų	271	291	8 %	2029	2485	23 %
Specialiųjų	128	113	–11 %	1673	1594	–5 %
Muziejų ir kitų kultūros įstaigų	50	61	21 %	609	650	7 %

Šaltinis: Lietuvos bibliotekų statistika. *LIBIS statistikos modulis*.

Išvados

- 1) LIBIS bibliotekų statistikos modulyje pateiktais duomenimis, Lietuvos bibliotekų tinklą 2022 m. sudarė dvi pagrindinės grupės: 55 proc. kultūros sektoriui priklausančių šalies bibliotekų ir 43 proc. švietimo ir mokslo srities bibliotekų.
- 2) Po karantino laikotarpio (reakcija į COVID-19 pandemiją) vartotojams sugrįžus į bibliotekas, sumažėjo elektroninių dokumentų ir įrašų atsisiuntimų iš bibliotekų svetainių. Pažymėtina, jog šie rodikliai mažėjo ir aukštųjų mokyklų bibliotekose, kuriose iki tol ši paslauga buvo populiariausia.
- 3) Nors šalies bibliotekoms dokumentams įsigyti skiriamų lėšų 2022 m. daugėjo, tačiau naujų dokumentų įsigyta beveik ketvirtadaliu mažiau nei 2021 metais. Tam turėjo įtakos kylančios energijos sąnaudos, be to, pabrangęs popierius didino leidybos išlaidas.
- 4) 2022 m. bibliotekose fiksuota 17 253 310 apsilankymų, vartotojams išduota 15 775 310 fiz. vnt. dokumentų. Pažymėtina, jog kelerius metus vartotojų mažėja, tačiau dokumentų išduotis nuo 2021-ųjų išaugo 12,16 proc., o apsilankymų padaugėjo 59,43 procento.
- 5) Pasibaigus pandemijai, šalies bibliotekose dvigubai išaugo (palyginti su 2021 m.) fizinių, tačiau sumažėjo virtualių apsilankymų skaičius. Prie fizinių apsilankymų rodiklių didėjimo žymiai prisidėjo LNB, kurioje gyventojų apsilankymų skaičius sudarė beveik 30 proc. visų kultūros sektoriaus įstaigų bibliotekų lankytojų.
- 6) 2022 m. pabaigoje šalies bibliotekose vartotojams buvo skirta 41 216 darbo vietų, iš jų kompiuterizuotų – 14 098, arba 34 procentai. 2021 m. tūkstančiui nuolatinių šalies gyventojų teko 5,2 bibliotekose įrengtās kompiuterizuotos darbo vietos, o 2022 m. – 5. Per apžvelgiamus metus 2,22 proc. sumažėjus registruotų vartotojų, vienai bibliotekose įrengtai vartotojams skirtai kompiuterizuotai darbo vietai vidutiniškai teko beveik 67,1 registruoto vartotojo (2021 m. – 66,2).
- 7) Šalies bibliotekose kasmet daugėja kitų sričių kvalifikuotų specialistų: 2022 m. jie sudarė beveik 14 proc. visų darbuotojų, palyginimui – 2018 m. šios kategorijos darbuotojai sudarė 11 procentų.

Šaltiniai ir literatūra

Bendroji 2018 metų bibliotekų ataskaita. *Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka*, 2018. Prieiga per internetą: <https://www.lnb.lt/media/public/bibliotekininkui/statistika/statistika2018.pdf> [žiūrėta 2024-03-19].

Bendroji 2021 metų bibliotekų ataskaita. *Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka*, 2021. Prieiga per internetą: <https://www.lnb.lt/media/public/bibliotekininkui/statistika/statistika2021.pdf> [žiūrėta 2024-03-19].

- Bendroji 2022 metų bibliotekų ataskaita. *Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka*, 2022. Prieiga per internetą: <https://www.lnb.lt/media/public/bibliotekininkui/statistika/statistika2022.pdf> [žiūrėta 2024-03-19].
- Bibliotekų statistika > Bibliotekų statistiniai duomenys. *Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka*. Prieiga per internetą: <https://www.lnb.lt/mokslas/tyrimai-ir-tyrimu-rezultatai/mokslo-leidiniai/biblioteku-statistika#> [žiūrėta 2024-03-19].
- Bibliotekų statistika > Bibliotekų statistinių ataskaitų teikimo tvarka. *Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka*. Prieiga per internetą: <https://www.lnb.lt/mokslas/tyrimai-ir-tyrimu-rezultatai/mokslo-leidiniai/biblioteku-statistika> [žiūrėta 2024-03-19].
- Bibliotekų statistika > Bibliotekų statistiniai duomenys. *Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka*. Prieiga per internetą: <https://www.lnb.lt/mokslas/tyrimai-ir-tyrimu-rezultatai/mokslo-leidiniai/biblioteku-statistika#> [žiūrėta 2024-03-20].
- Bibliotekų statistika. *Lietuvos Respublikos kultūros ministerija*. Prieiga per internetą: <https://lrkm.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/bibliotekos> [žiūrėta 2024-03-19].
- Bibliotekų veiklos norminių dokumentų ir Lietuvos standartų sąrašas. *Lietuvos Respublikos kultūros ministerija*, 2008 m. liepos 3 d. įsakymas Nr. ĮV-323. Prieiga per internetą: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.C9EB7300122A> [žiūrėta 2024-03-18].
- Dėl bibliotekų veiklos statistinių ataskaitų formų patvirtinimo. *Lietuvos Respublikos kultūros ministerija*, 2006 m. gruodžio 22 d. įsakymas Nr. ĮV-695. Prieiga per internetą: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/ce-ba971094f411eea5a28c81c82193a8> [žiūrėta 2024-03-18].
- Dvorak, Jaroslav; Rudžionienė, Jurgita. Bibliotekų kaip viešojo sektoriaus institucijų veiklos vertinimo organizavimo galimybė viešojo administravimo požiūriu. *Informacijos mokslai*, 2013, t. 63, p. 43–63. <https://doi.org/10.15388/Im.2013.0.1592>
- IFLA Library Map of the World*: Prieiga per internetą: <https://librarymap.ifla.org/map/Metric/Number-of-libraries/LibraryType/National-Libraries,Academic-Libraries,Public-Libraries,Community-Libraries,School-Libraries,Other-Libraries/Country/Lithuania/Weight/Totals-by-Country> [žiūrėta 2024-03-19].
- Janavičienė, Daiva; Žiemelis, Darius. Bibliotekos veikla darnaus vystymosi kontekste: 2012–2021 m. Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos veiklos metinių ataskaitų kokybinė analizė. *Aktualu rytoj / Relevant Tomorrow*, 2021, t. 1, Nr. 20, p. 53–73. <https://doi.org/10.51740/RT.1.20.3>
- Januševičienė, Rasa. Lietuvos viešųjų bibliotekų veikla COVID-19 pandemijos ir migrantų krizės akivaizdoje: siekis užtikrinti žmogaus teises. *Aktualu Rytoj / Relevant Tomorrow*, 2021, t. 1, Nr. 19, p. 85–103. <https://doi.org/10.51740/RT.1.19.4>
- Kulikauskienė, Kristina; Šaparnienė, Diana. Viešųjų bibliotekų funkcijos COVID-19 pandemijos kontekste: Šiaulių regiono bibliotekų atvejis. *Information & Media*, 2022, t. 94, p. 8–38. <https://doi.org/10.15388/Im.2022.93.62>
- Kultūros paslaugų prieinamumas regionuose: erdvinė kultūros paslaugų tinklo analizė*. Vilnius: „Kurk Lietuvai“ – Investuok Lietuvoje, VŠĮ, [2020]. Prieiga per internetą: <http://kurk.lt/wp-content/uploads/2020/11/Erdvin%C4%97-analiz%C4%97-i%C5%A1samiai.pdf> [žiūrėta 2024-03-18].
- Lietuvos bibliotekų statistika. *LIBIS statistikos modulis*. Prieiga per internetą: <http://statistika.libis.lt:7878/pls/apex/f?p=106> [žiūrėta 2024-03-20].
- Lietuvos bibliotekų 2018 m. statistika* / parengė Eglė Dikavičienė. Vilnius: Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka, 2020. Prieiga per internetą: <https://osp.stat.gov.lt/services-portlet/pub-edition-file?id=34740> [žiūrėta 2024-03-19].
- Lietuvos bibliotekų 2019 m. statistika* / parengė Eglė Dikavičienė. Vilnius: Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka, 2021. Prieiga per internetą: https://3erdve-my.sharepoint.com/:b/g/personal/e-leidiniai_lnb_lt/EZ-17ojjxpEpKrGOjQLGXbwYBRpx5asqKZCDArVmhh9TERQ?e=tzIDCC [žiūrėta 2024-03-19].
- Lietuvos bibliotekų 2020 m. statistika* / parengė Eglė Dikavičienė. Vilnius: Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka, 2022. Prieiga per internetą: https://3erdve-my.sharepoint.com/:b/g/personal/e-leidiniai_lnb_lt/Ef-Liu1h2sGxNhTYSRAH7bjgBF18pbT6KRi_L1jxtNJ3nvA?e=QntsQR [žiūrėta 2024-03-19].

- Lietuvos Respublikos bibliotekų įstatymo pakeitimo įstatymas. *Lietuvos Respublikos Seimas*, 2004 m. liepos 15 d., Nr. IX-2378. Prieiga per internetą: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.238641> [žiūrėta 2024-03-19].
- Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos nuostatai. *Lietuvos Respublikos kultūros ministerija*, 2020 m. lapkričio 25 d., Nr. ĮV-1408 redakcija. Prieiga per internetą: https://www.lnb.lt/media/public/apie-nb/administracine-informacija/nuostatai/bibliotekos_nuostatai.pdf [žiūrėta 2024-03-19].
- Rutkauskienė, Ugnė. Viešųjų bibliotekų poveikio vertinimas. *Informacijos mokslai*, 2008, t. 46, p. 84–101. <https://doi.org/10.15388/Im.2008.0.3355>
- Valstybės statistikos įstatymas. *Vyriausybės žinios*, 1930, Nr. 332-2272, p. 2–3.
- Visi rodikliai > Rodiklių duomenų bazė > Gyventojai ir socialinė statistika > Kultūra, spauda, sportas > Kultūra > Bibliotekos. *Oficialiosios statistikos portalas*. Prieiga per internetą: <https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize/> [žiūrėta 2024-03-19].
- 2022 m. *Lietuvos bibliotekų statistika* / parengė Eglė Dikavičienė. Vilnius: Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka, 2023. Prieiga per internetą: <https://osp.stat.gov.lt/services-portlet/pub-edition-file?id=42580> [žiūrėta 2024-03-19].
- 2021 metų *Lietuvos bibliotekų statistika* / parengė Eglė Dikavičienė. Vilnius: Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka, 2023. Prieiga per internetą: <https://osp.stat.gov.lt/services-portlet/pub-edition-file?id=42060> [žiūrėta 2023-10-11].

Priedai

1 priedas. Pagrindiniai Lietuvos bibliotekų veiklos 2022 m. statistiniai rodikliai

	Eil. Nr.	Bibliotekų skaičius	Jose:					Bibliotekų, turinčių kompiuterius, skaičius	
			Dokumentų fondas (fiz. vnt.)	Vartotojų skaičius	Dokumentų išduotis (fiz. vnt.)	Lankytojų skaičius	Profesionalūs darbuotojai	Iš viso	iš jų: interneto prieiga
KULTŪROS MINISTERIJA (eil. 2 + 3 + 4 + 5 + 7 + 8)	1	1207	22 549 694	451 905	11 539 140	11 421 409	3054	1205	1205
Lietuvos nacionalinė biblioteka	2	1	6 471 869	16 312	558 526	3 403 376	224	1	1
Lietuvos audiosensorinė (buvusi aklųjų) biblioteka	3	1	238 374	7773	100 268	15 753	48	1	1
Apskričių viešosios bibliotekos	4	5	3 979 859	40 620	961 407	693 520	386	5	5
Savivaldybių viešosios bibliotekos (eil. 5a + 5b + 5c + 5d)	5	1183	11 306 006	386 164	9 907 883	7 298 602	2379	1183	1183
Viešosios (centrinės) bibliotekos (VB)	5a	60	3 555 456	173 087	3 044 929	2 469 839	1026	60	60
VB miesto filialai	5b	118	1 987 309	63 037	2 695 380	1 820 862	316	118	118
VB vaikų filialai	5c	9	135 997	9022	233 513	148 880	28	9	9
VB kaimo filialai	5d	996	5 627 244	141 018	3 934 061	2 859 021	1009	996	996
iš jų VB filialai, sujungti su mokyklų bibliotekomis	6	45	424 096	8764	242 468	216 694	58	45	45
Muziejų bibliotekos	7	16	544 510	815	4244	6332	16	14	14
Kitų kultūros įstaigų bibliotekos	8	1	9076	221	6812	3826	1	1	1
Mokslo įstaigų bibliotekos (eil. 9a + 9b)	9	4	4 327 945	9209	68 234	27 553	106	4	4
Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių biblioteka	9a	1	3 701 827	9012	64 147	26 516	96	1	1
Mokslo institutų bibliotekos	9b	3	626 118	197	4087	1037	10	3	3
Specialiosios bibliotekos (eil. 11 + 12 + 13 + 14)	10	15	1 026 635	4303	60 577	21 471	38	16	16
Valdžios institucijų bibliotekos. Iš jų:	11	7	113 346	1589	15 605	5592	4	7	7
Valdymo institucijų bibliotekos	11a	1	6 127	129	711	0	1	1	1
Krašto apsaugos ministerijai pavaldžios bibliotekos	11b	6	107 219	1460	14 894	5592	3	6	6
Techninių bibliotekų tinklas (iš viso)	12	2	19 086	438	395	0	1	2	2
techninės bibliotekos	12a	2	19 086	438	395	0	1	2	2
Medicinos bibliotekų tinklas (iš viso). Iš jų:	13	5	597 853	2053	44 125	15 580	31	6	6
Lietuvos medicinos biblioteka	13a	1	545 197	832	10 669	8124	25	1	1
Sveikatos priežiūros įstaigų bibliotekos	13b	4	52 656	1221	33 456	7456	6	5	5
Žemės ūkio bibliotekų tinklas (iš viso)	14	1	296 350	223	452	299	2	1	1
Iš viso 2022 m. (eil. 1 + 10)	15	1222	23 576 329	456 208	11 599 717	11 442 880	3092	1221	1221
ŠVIETIMO, MOKSLO IR SPORTO MINISTERIJA (eil. 9 + 17+ 20 + 21)	16	930	23 775 542	489 684	4 175 593	5 810 430	1680	881	881
Aukštųjų mokyklų bibliotekos (eil. 18 + 19)	17	34	10 140 347	146 105	928 117	1 757 927	418	32	32
universitetų bibliotekos (eil.18a + 19a)	17a	16	9 280 648	115 728	698 630	1 480 423	350	14	14

	Eil. Nr.	Bibliotekų skaičius	Jose:					Bibliotekų, turinčių kompiuterius, skaičius	
			Dokumentų fondas (fiz. vnt.)	Vartotojų skaičius	Dokumentų išduotis (fiz. vnt.)	Lankytojų skaičius	Profesionalūs darbuotojai	Iš viso	iš jų: interneto prieiga
kolegijų bibliotekos (eil.18b + 19b)	17b	18	859 699	30 377	229 487	277 504	68	18	18
Valstybinių aukštųjų mokyklų bibliotekos. Iš jų:	18	23	9 903 905	138 268	890 763	1 715 309	401	23	23
universitetų bibliotekos	18a	11	9 108 777	111 873	666 072	1 448 648	342	11	11
kolegijų bibliotekos	18b	12	795 128	26 395	224 691	266 661	59	12	12
Nevalstybinių aukštųjų mokyklų bibliotekos. Iš jų:	19	11	236 442	7837	37 354	42 618	17	9	9
aukštųjų mokyklų bibliotekos	19a	5	171 871	3855	32 558	31 775	8	3	3
kolegijų bibliotekos	19b	6	64 571	3982	4796	10 843	9	6	6
Profesinių mokyklų bibliotekos	20	53	1 026 221	29 554	201 367	186 859	74	50	50
Švietimo įstaigų bibliotekos (eil. 22 + 26 + 27 + 28 + 29)	21	839	8 281 029	304 816	2 977 875	3 838 091	1082	795	795
Bendrojo lavinimo mokyklų bibliotekos (iš viso) (eil. 22a + 22b + 22c + 22d)	22	774	7 874 637	293 772	2 904 677	3 754 983	1037	751	751
Progimnazijų bibliotekos (eil. 23a + 24a)	22a	160	1 616 216	88 969	821 546	1 051 514	226	159	159
Gimnazijų bibliotekos (eil. 23b + 24a + 25a)	22b	364	4 430 842	146 673	1 536 470	2 060 031	524	362	362
Pagrindinių mokyklų bibliotekos (eil. 23c + 24b)	22c	176	1 568 998	42 258	397 596	489 603	207	165	165
Pradinių mokyklų bibliotekos (eil. 23d)	22d	74	258 581	15 872	149 065	153 835	80	65	65
Savivaldybių bendrojo lavinimo mokyklų bibliotekos (iš viso) (eil. 23a + 23b + 23c + 23d)	23	741	7 374 357	278 752	2 669 885	3 581 078	990	719	719
Progimnazijų bibliotekos	23a	160	1 616 216	88 969	821 546	1 051 514	226	159	159
Gimnazijų bibliotekos	23b	334	3 942 265	131 903	1 303 298	1 886 834	479	333	333
Pagrindinių mokyklų bibliotekos	23c	173	1 557 295	42 008	395 976	488 895	205	162	162
Pradinių mokyklų bibliotekos	23d	74	258 581	15 872	149 065	153 835	80	65	65
Valstybinių bendrojo lavinimo mokyklų bibliotekos (iš viso) (eil. 24a + 24b + 24c)	24	24	435 659	8 263	186 547	114 835	34	23	23
Gimnazijų bibliotekos	24a	21	423 956	8013	184 927	114 127	32	20	20
Pagrindinių mokyklų bibliotekos	24b	3	11 703	250	1620	708	2	3	3
Nevalstybinių bendrojo ugdymo mokyklų bibliotekos (iš viso) (eil. 25a)	25	9	64 621	6757	48 245	59 070	13	9	9
Gimnazijų bibliotekos	25a	9	64 621	6757	48 245	59 070	13	9	9
Neformaliojo vaikų švietimo (muzikos, dailės, meno) mokyklų bibliotekos	26	56	376 239	10 535	65 822	79 748	41	38	38
Pedagogų švietimo centrų bibliotekos	27	5	18 759	294	5 888	1516	2	4	4
Švietimo pagalbos tarnybų bibliotekos	28	3	6308	154	940	1469	2	2	2
Vaikų globos namų bibliotekos	29	1	5086	61	548	375	0	0	0
Iš viso šalyje 2022 m. (eil. 15 + 16)	30	2152	47 351 871	945 892	15 775 310	17 253 310	4772	2102	2102

Šaltinis: Lietuvos bibliotekų statistika. *LIBIS statistikos modulis*.